

EVROPSKÁ
KOMISE

V Bruselu dne 3.3.2025
COM(2025) 65 final

ZPRÁVA KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU A RADĚ

o posouzení možností zefektivnění a zjednodušení procesu uplatňování kapacitního mechanismu podle kapitoly IV nařízení (EU) 2019/943, vypracovaná v souladu s ustanovením čl. 69 odst. 3 nařízení (EU) 2019/943

1. ÚVOD

Nařízením (EU) 2024/1747¹ ze dne 13. června 2024 se mění nařízení (EU) 2019/942 a (EU) 2019/943, pokud jde o zlepšení uspořádání unijního trhu s elektřinou. Podle čl. 69 odst. 3 nařízení (EU) 2019/943 v platném znění (dále jen „nařízení o elektřině“) vydá Evropská komise (dále jen „Komise“) zprávu, v níž posoudí možnosti zefektivnění a zjednodušení postupu uplatňování kapacitního mechanismu a případně předloží návrhy s cílem zjednodušit postup posuzování kapacitních mechanismů. Ustanovení čl. 69 odst. 3 nařízení o elektřině zní takto:

„Do 17. ledna 2025 Komise předloží Evropskému parlamentu a Radě podrobnou zprávu, v níž posoudí možnosti zefektivnění a zjednodušení postupu uplatňování kapacitního mechanismu podle kapitoly IV tohoto nařízení, aby se zajistilo, že členské státy budou moci včas řešit potíže s přiměřeností. V této souvislosti Komise případně požádá ACER, aby upravila metodiku pro evropské posouzení přiměřenosti zdrojů uvedené v článku 23 v souladu s postupem stanoveným v uvedeném článku a případně v článku 27.

Do 17. dubna 2025 Komise po konzultaci s členskými státy případně předloží návrhy na zefektivnění a zjednodušení postupu pro posuzování kapacitních mechanismů.“

Tato zpráva posuzuje možnosti zefektivnění a zjednodušení postupu uplatňování kapacitního mechanismu podle kapitoly IV nařízení o elektřině.

2. RÁMEC EU PRO KAPACITNÍ MECHANISMY

2.1 Rámec EU vyplývající z nařízení o elektřině a Pokynů pro státní podporu v oblasti klimatu, životního prostředí a energetiky

Kapitola IV nařízení o elektřině zavedla požadavky na odůvodnění kapacitních mechanismů a pravidla pro provádění těchto opatření, aby se zajistilo, že kapacitní mechanismy nebudou nepřiměřeně narušovat vnitřní trh s elektřinou v Unii a že nebudou zaváděny jako náhrada za nezbytné reformy trhu v členských státech².

Rámec EU pro kapacitní mechanismy byl vytvořen, aby bylo možné lépe koordinovat zavedení dočasného dodatečného nástroje, který umožní energetické soustavě zajistit dostatečnou (a to i flexibilní) kapacitu pro uspokojení poptávky ve střednědobém až dlouhodobém horizontu, včetně podpory dekarbonizace energetické soustavy a integrace rostoucího využívání proměnlivých obnovitelných zdrojů. V důsledku bezprecedentní energetické krize, kterou Unie v posledních letech zažila, navíc vyvstaly další obavy týkající se bezpečnosti dodávek elektřiny. Vnitřní trh s elektřinou byl klíčový při řešení problémů způsobených krizí a umožnil členským státům spoléhat se na vzájemné dodávky. Po krizi a s ohledem na obnovené ambice, pokud jde o rozvoj

¹ [Nařízení Evropského parlamentu a Rady \(EU\) 2024/1747 ze dne 13. června 2024, kterým se mění nařízení \(EU\) 2019/942 a \(EU\) 2019/943, pokud jde o zlepšení uspořádání unijního trhu s elektřinou \(Úř. věst. L, 2024/1747, 26.6.2024\).](#)

² Viz článek 20 a čl. 21 odst. 1 nařízení (EU) 2019/943.

obnovitelných zdrojů energie a cíle EU v oblasti dekarbonizace, mohou dobře navržené kapacitní mechanismy hrát důležitou roli při zajišťování přiměřenosti zdrojů a zároveň zajišťovat náležité fungování vnitřního trhu, usnadňování zavádění technologií s nejnižší uhlíkovou náročností a minimalizaci nákladů pro spotřebitele. Pravidla vnitřního trhu s elektřinou doplňují ustanovení EU o státní podpoře, zejména rámec státní podpory stanovený v Pokynech Komise pro státní podporu v oblasti klimatu, životního prostředí a energetiky z roku 2022 (dále jen „CEEAG“)³, které se vztahují na opatření v oblasti bezpečnosti dodávek zahrnující státní podporu, včetně kapacitních mechanismů.

Konkrétně lze rámec EU pro mechanismy zdrojové přiměřenosti a kapacitní kapacity shrnout takto (kapitola IV nařízení o elektřině a oddíl 4.8 pokynů CEEAG):

2.1.1 Selhání trhu a zdrojová přiměřenost

Článek 20 nařízení o elektřině vyžaduje, aby členské státy, u nichž byly zjištěny potíže se zdrojovou přiměřeností, vypracovaly prováděcí plán, v němž uvedou, jak hodlají řešit hlavní příčiny těchto potíží prostřednictvím reformy trhu, a předložily jej Komisi k přezkumu. Členské státy jsou povinny sledovat uplatňování svých prováděcích plánů a zveřejňovat výsledky ve výročních zprávách.

2.1.2 Nezbytnost a přiměřenost

Cílovou úroveň bezpečnosti dodávek, nazývaný také norma spolehlivosti, stanoví členské státy podle pravidel uvedených v článku 25 nařízení o elektřině. Norma spolehlivosti je výsledkem ekonomické analýzy a omezuje subvencování nadbytečné kapacity na úkor hospodářské soutěže a peněz evropských daňových poplatníků v případech, kdy náklady na další kapacitu převyšují společenský prospěch, který tato kapacita přináší. Za tímto účelem nařízení o elektřině pověřuje síť ENTSO pro elektřinu vypracováním metodiky pro výpočet hodnoty nepokrytého zatížení (VoLL), nákladů na vstup nových subjektů a normy spolehlivosti⁴. Metodiku schválila agentura ACER v říjnu 2020.

Potřeba kapacitního mechanismu a úrovně kapacity pro zadávání zakázek by měla být posouzena na základě posouzení zdrojové přiměřenosti⁵. Za tímto účelem nařízení o elektřině pověřuje síť ENTSO pro elektřinu vypracováním metodiky pro posuzování zdrojové přiměřenosti v Evropě⁽⁶⁾, kterou v říjnu 2020 schválila agentura ACER. Na základě této metodiky předkládá síť ENTSO pro elektřinu každý rok návrh ročního evropského posouzení zdrojové přiměřenosti (ERAA), který schvaluje agentura ACER. V souladu s článkem 24 nařízení o elektřině mohou členské státy své kapacitní mechanismy založit také na vnitrostátních posouzeních zdrojové přiměřenosti, která by však měla vycházet z metodiky pro evropské posouzení zdrojové přiměřenosti a podléhat

³ Sdělení Komise – Pokyny pro státní podporu v oblasti klimatu, životního prostředí a energetiky na rok 2022, C/2022/481 (Úř. věst. C 80, 18.2.2022, s. 1).

⁴ Metodika pro odvození hodnoty nepokrytého zatížení, nákladů na vstup nových subjektů a normy spolehlivosti: [Microsoft Word – VOLL CONE RS – Příloha I \(europa.eu\)](#).

⁵ Posouzení zdrojové přiměřenosti je studie přiměřenosti energetické soustavy k uspokojení současné a předpokládané poptávky po elektřině.

⁶ Metodika výpočtu evropského posouzení zdrojové přiměřenosti: [Microsoft Word – evropské posouzení zdrojové přiměřenosti – Příloha I \(europa.eu\)](#)

přezkumu ze strany agentury ACER v případě, že se jejich závěry liší od závěrů evropského posouzení.

Objem pořizovaný v reakci na ceny kapacit by měl být stanoven tak, aby tento pořizovaný objem nepřekročil normu spolehlivosti.

2.1.3 Koncepční prvky

Současný rámec EU pro kapacitní mechanismy stanoví řadu požadavků, které musí být splněny. Konkrétně:

- Podpora by měla být přidělována (a její výše stanovena) prostřednictvím konkurenčního nabídkového postupu (čl. 22 odst. 1 nařízení o elektřině).
- Koncepce kapacitního mechanismu by měla zajistit způsobilost všech technologií, které splňují objektivní technické a environmentální požadavky. Všechny tyto technologie by měly být způsobilé k účasti nediskriminačním způsobem (čl. 22 odst. 1 nařízení o elektřině). Nedávno bylo zavedeno ustanovení, které má členské státy povzbudit k tomu, aby zvážily přizpůsobení návrhu kapacitních mechanismů tak, aby podporovaly nefosilní flexibilní zdroje, jako je odezva strany poptávky a ukládání (článek 19g nařízení o elektřině).
- Požadavky na dostupnost (a související sankce) by měly být dostatečné, aby poskytovaly odměnu, která motivuje k dostupnosti v době, kdy se očekává kritická situace v soustavě (což může vést k prudkému nárůstu cen v případě, že soustava není dostatečně flexibilní), a je přiměřená službě poskytované energetické soustavě (čl. 22 odst. 1 nařízení o elektřině).
- Kapacitní mechanismy by měly umožnit účast přeshraničních kapacit (článek 26 nařízení o elektřině). Za tímto účelem nařízení o elektřině pověřuje síť ENTSO pro elektřinu vypracováním metodiky umožňující přeshraniční účast v kapacitních mechanismech⁷, kterou agentura ACER schválila v roce 2020.
- Účast technologií využívajících fosilní paliva je omezena mezní hodnotou emisí (čl. 22 odst. 4 nařízení o elektřině). Nedávno byla zavedena výjimka pro technologie využívající fosilní paliva, které vypouštějí více emisí, než je stanovená mezní hodnota (článek 64 nařízení o elektřině). Pokud bude výjimka udělena, umožní zdrojům překračujícím mezní hodnotu emisí účastnit se za určitých podmínek kapacitních mechanismů, a to do 31. prosince 2028.
- V případě strategické rezervy by mělo být jasné, že kapacita sjednaná ve strategické rezervě se nebude účastnit trhů s elektřinou, a to ani v situacích, kdy jsou ceny vysoké (čl. 22 odst. 2 nařízení o elektřině).

⁷ Metodika pro přeshraniční účast v kapacitních mechanismech: [Microsoft Word – XBP CM – Příloha I – technické specifikace \(europa.eu\)](#).

2.2 Současný schvalovací postup

Požadované kroky podle nařízení o elektřině a podle pravidel státní podpory se obvykle provádějí souběžně, aby se usnadnilo rychlé schválení:

1. Členský stát předloží Komisi plán reformy trhu (prováděcí plán), v němž vysvětlí, jak hodlá řešit selhání trhu nebo narušení regulačního rámce. Komise vydá své stanovisko do čtyř měsíců od formálního předložení plánu (článek 20 nařízení o elektřině).⁸
2. Členský stát by měl odůvodnit potřebu a přiměřenost kapacitního mechanismu na základě dvou prvků:
 - posouzení zdrojové přiměřenosti. To lze provést prostřednictvím evropského posouzení zdrojové přiměřenosti, které schválí agentura ACER. V případě, že se členský stát chce opřít o vnitrostátní posouzení zdrojové přiměřenosti, musí Komise před přijetím rozhodnutí o státní podpoře ověřit jeho předpoklady, metodiku a výsledky. Konkrétně pokud vnitrostátní posouzení zdrojové přiměřenosti zjistí potíže, které nebyly zjištěny v evropském posouzení, členský stát předloží⁹ své vnitrostátní posouzení agentuře ACER, která do dvou měsíců vydá stanovisko, zda jsou rozdílnosti mezi vnitrostátním a evropským posouzením zdrojové přiměřenosti odůvodněné (článek 24 nařízení o elektřině), a
 - cíl bezpečnosti dodávek (norma spolehlivosti) vypočtený na základě článku 25 nařízení o elektřině a metodiky agentury ACER pro výpočet hodnoty nepokrytého zatížení, nákladů na vstup nových subjektů a normy spolehlivosti (čl. 23 odst. 6 nařízení o elektřině). Normu spolehlivosti a její metodiku musí Komise před přijetím rozhodnutí o státní podpoře ověřit.
3. Členský stát musí kapacitní mechanismus oznámit Komisi za účelem posouzení podle pravidel EU pro státní podporu.

3. SOUČASNÝ STAV PROVÁDĚNÍ RÁMCE EU A HLAVNÍ POZNATKY

Rámec EU pro kapacitní mechanismy byl přijat v roce 2019 a od té doby bylo třeba podniknout řadu kroků k jeho plnému provedení (tj. vypracování metodik EU spojených s kapacitními mechanismy¹⁰). Ze seminářů Komise, praxe v oblasti státní podpory a zpráv agentury ACER o monitorování bezpečnosti dodávek¹¹ lze vyvodit ponaučení, a to i ohledně délky a složitosti postupu uplatnění kapacitního mechanismu.

⁸ Členské státy často projednávají s Komisí návrh plánu reformy trhu ještě před jeho formálním předložením, což usnadňuje rychlé přijetí stanoviska Komise k plánu.

⁹ Provozovatelé přenosových soustav a vnitrostátní orgány často projednávají vnitrostátní posouzení zdrojové přiměřenosti s agenturou ACER před formálním předložením svých zpráv. To pomáhá agentuře ACER včas identifikovat případné problémy související se zprávami, pokud jde o předpoklady, metodiku atd.

¹⁰ Metodika pro stanovení hodnoty nepokrytého zatížení, nákladů na vstup nových subjektů a normy spolehlivosti; metodika pro evropské posouzení zdrojové přiměřenosti a metodiky pro přeshraniční účast v kapacitních mechanismech.

¹¹ K dispozici na adrese: <https://www.acer.europa.eu/electricity/security-of-supply/monitoring-security-electricity-supply>

Tato zpráva vychází z praxe, kterou členské státy uplatňují při zvažování, přijímání a provozování kapacitního mechanismu od přijetí nařízení o elektřině a z rozhodovací praxe Komise. Od vstupu nařízení o elektřině v platnost přijala Komise rozhodnutí o státní podpoře týkající se dvou režimů (Belgie¹², Finsko¹³). V současné době vede s řadou členských států rozhovory před podáním oznámení ohledně jejich režimů.

Zpráva rovněž vychází ze zpětné vazby, kterou zúčastněné strany předložily Komisi v rámci veřejné konzultace k jejímu návrhu reformy uspořádání trhu s elektřinou¹⁴, která byla shrnuta v pracovním dokumentu útvarů Komise připojeném k návrhu Komise¹⁵.

Dne 22. května 2023 a 7. června 2023 uspořádala Komise dva semináře s členskými státy na téma „Zefektivnění rámce EU pro kapacitní mechanismy“. Semináře se zaměřily zejména na současnou metodiku pro evropské posouzení zdrojové přiměřenosti a na postup schvalování kapacitních mechanismů. Obsah těchto seminářů Komise a agentura ACER rovněž představily na Fóru EU pro regulaci elektřiny dne 8. června 2023 a 27. května 2024. Fórum uvítalo iniciativu k urychlení postupu schvalování kapacitních mechanismů a zjednodušení metodiky pro evropské posouzení zdrojové přiměřenosti¹⁶.

V neposlední řadě se tato zpráva zabývá některými otázkami, které v souvislosti s projednáváním návrhu reformy uspořádání trhu s elektřinou vnesli spolunormotvůrci, což vedlo k požadavku Komise na vypracování této zprávy.

3.1 Selhání trhu a zdrojová přiměřenost

Komise vypracovala a vydala pokyny¹⁷ pro členské státy ohledně toho, jak mají připravit své prováděcí plány. Během posuzování plánů Komise zjišťuje stanoviska zúčastněných stran k reformám navrhovaným členskými státy a pořádá s členskými státy schůzky nebo si s nimi písemně vyměňuje názory, aby vyjasnila otázky nebo problémy, pokud se objeví.

Pokyny Komise mohou členským státům usnadnit analýzu možných narušení regulačního rámce a selhání trhu. Navrhovaná struktura v pokynech rovněž umožnila Komisi lépe pochopit fungování a specifické problémy trhu s elektřinou v příslušném členském státě. To Komisi umožní přijmout

¹² Jedná se o dvě rozhodnutí o státní podpoře za účelem změny belgického režimu, která jsou k dispozici pod čísly případů [SA.54915](#) a [SA.104336](#).

¹³ K dispozici pod číslem případu [SA.55604](#).

¹⁴ K dispozici na adrese: https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/13668-Electricity-market-reform-of-the-EUs-electricity-market-design/public-consultation_cs

¹⁵ Pracovní dokument útvarů Komise, Reforma uspořádání trhu s elektřinou, SWD(2023) 58 final, https://energy.ec.europa.eu/system/files/2023-03/SWD_2023_58_1_EN_autre_document_travail_service_part1_v6.pdf

¹⁶ Závěry Fóra 2023 naleznete na adrese: https://energy.ec.europa.eu/events/38th-meeting-european-electricity-regulatory-forum-2023-06-08_en Závěry Fóra 2024 naleznete na adrese: https://energy.ec.europa.eu/events/39th-european-electricity-regulatory-forum-2024-05-27_en

¹⁷ K dispozici na adrese: https://energy.ec.europa.eu/system/files/2020-12/market_reform_plan_guidance_final_0.pdf

stanovisko k plánu rychleji. K dnešnímu dni již obdrželo stanoviska Komise ke svým prováděcím plánům mnoho členských států (dvanáct z 27¹⁸).

3.2 Nezbytnost a přiměřenost

Agentura ACER přijala metodiku pro evropské posouzení zdrojové přiměřenosti v roce 2020. Vývoj evropského posouzení zdrojové přiměřenosti v souladu s příslušnou metodikou pro toto posouzení vyžadoval postupné provádění ze strany sítě ENTSO pro elektřinu. Přestože síť ENTSO pro elektřinu dosáhla při vývoji evropského posouzení zdrojové přiměřenosti značného pokroku, agentura ACER neschválila evropská posouzení zdrojové přiměřenosti za roky 2021 a 2022, a to zejména z důvodu nedostatečné soudržnosti a spolehlivosti posouzení. V roce 2024 agentura ACER poprvé schválila evropské posouzení zdrojové přiměřenosti za rok 2023 a dospěla k závěru, že posouzení dosáhlo úrovně spolehlivosti, která umožňuje rozhodovacím orgánům spoléhat se na jeho výsledky.

Některé členské státy¹⁹ se kriticky vyjádřily ke složitosti metodiky pro evropské posouzení zdrojové přiměřenosti a ke skutečnosti, že podle současné metodiky by se měl pro zjištění potíží se zdrojovou přiměřeností použít „centrální referenční scénář“ evropského posouzení zdrojové přiměřenosti (se dvěma variantami – s kapacitními mechanismy a bez nich). Je však třeba vzít v úvahu, že metodika pro evropské posouzení zdrojové přiměřenosti je založena na takzvaném „pravděpodobnostním“ posouzení, které již zohledňuje existenci více scénářů a pravděpodobnost, s jakou k nim dojde. Přesto se některé členské státy domnívají, že mít pouze jeden centrální referenční scénář pro zobrazení budoucí trajektorie je příliš omezující, protože to může vyvolat dojem, že se předkládá „jediná pravda“ o budoucnosti a klade se menší důraz na alternativní trajektorie. V současné době je jednou z hlavních výtek vůči centrálnímu referenčnímu scénáři skutečnost, že vychází z předpokladu, že cíle obsažené ve vnitrostátních plánech v oblasti energetiky a klimatu budou zcela splněny, aniž by se zohlednilo, že při provádění opatření popsaných v plánech může dojít ke zpožděním a že tato zpoždění mohou ovlivnit zdrojovou přiměřenost soustavy. Nařízení o elektřině zmiňuje „centrální referenční scénáře“. To ponechává prostor pro zavedení dalšího centrálního referenčního scénáře, který by zobrazoval jiné tempo energetické transformace. Měl by však představovat pravděpodobnou představu budoucnosti, která umožní rozhodnutí o státní podpoře, jež budou vycházet z těchto centrálních scénářů, aby odůvodnila nezbytnost a přiměřenost kapacitních mechanismů.

Vzhledem k tomu, že výsledky evropského posouzení zdrojové přiměřenosti nebyly před rokem 2024 k dispozici, musely se členské státy při odůvodňování a stanovení velikosti svých kapacitních mechanismů v tomto období opírat o vnitrostátní posouzení zdrojové přiměřenosti (která musí být založena na stejné metodice agentury ACER jako evropské posouzení). Podle zprávy agentury ACER o monitorování bezpečnosti dodávek za rok 2023²⁰ některé členské státy provedly komplexní posouzení zdrojové přiměřenosti, nicméně agentura také upozornila, že jiné členské

¹⁸ Belgie, Bulharsko, Finsko, Francie, Irsko, Itálie, Litva, Německo, Polsko, Řecko, Španělsko, Švédsko (Estonsko v současné době tímto procesem prochází).

¹⁹ Tyto záležitosti byly rovněž vzneseny na dvou seminářích s členskými státy, které byly uspořádány v červnu 2023.

²⁰ acer.europa.eu/sites/default/files/documents/Publications/Security_of_EU_electricity_supply_2023.pdf

státy možná použily „příliš zjednodušené“ přístupy, které se značně odchyľují od metodiky agentury ACER. Zajímavé je, že podle zprávy agentury ACER o monitorování bezpečnosti dodávek za rok 2024 již mnoho členských států²¹ zahrnuje do svých vnitrostátních posouzení zdrojové přiměřenosti vedle centrálního referenčního scénáře i další scénáře, které modelují odlišné tempo energetické transformace. Některé členské státy²² zařazují do svých vnitrostátních posouzení zdrojové přiměřenosti scénáře modelující sníženou dostupnost zdrojů nebo snížené kapacity sítě²³, které posuzují dopad nepravděpodobných podmínek s vysokým dopadem na energetickou soustavu. Tyto scénáře zohledňují deterministická rizika poklesu oproti pravděpodobnostnímu přístupu stanovenému v nařízení o elektřině, které přiřazuje různou pravděpodobnost nejistým budoucím událostem. V neposlední řadě nařízení o elektřině předpokládá, že posouzení zdrojové přiměřenosti může obsahovat citlivostní aspekty, jež zohledňují extrémní povětrnostní úkazy. Několik členských států²⁴ tyto citlivostní aspekty do svých vnitrostátních posouzení zdrojové přiměřenosti zahrnuje.

Agentura ACER přijala v roce 2020 metodiku pro výpočet hodnoty nepokrytého zatížení, nákladů na vstup nových subjektů a normy spolehlivosti. V rámci této metodiky provádějí členské státy průzkumné studie u různých skupin spotřebitelů elektřiny, aby odhadly jejich ochotu platit za kapacitu, a u poskytovatelů kapacity, aby odhadly náklady na novou kapacitu. Provádění metodiky agentury ACER na vnitrostátní úrovni v jednotlivých členských státech se výrazně liší.²⁵ V nedávné konzultační studii agentury ACER²⁶ bylo zjištěno, že výrazné rozdíly v hodnotě nepokrytého zatížení (posuzované za použití přístupu založeného na průzkumu) a nákladů na vstup nových subjektů mezi členskými státy pravděpodobně nelze plně vysvětlit vnitrostátními specifiky odrážejícími strukturální rozdíly v jejich hospodářství. Studie poukazuje na možné problémy při provádění²⁷ a na různorodost výsledků spojených s přístupem založeným na průzkumu. Tyto problémy s prováděním mohou způsobit odchylky, které mohou vést k nadměrným nebo nedostatečným investicím do bezpečnosti dodávek. Zavedení metodiky a provedení studie týkající se hodnoty nepokrytého zatížení, nákladů na vstup nových subjektů a normy spolehlivosti v jednotlivých členských státech může být také obtížné a nákladné, zejména pro malé vnitrostátní orgány, které mohou mít nedostatek zdrojů a zaměstnanců k provedení tohoto úkolu.

3.3 Koncepční prvky kapacitního mechanismu

Komise na základě rozhodovací praxe zjistila následující hlavní nedostatky v *návrzích* kapacitních mechanismů.

²¹ Belgie, Bulharsko, Česko, Francie, Španělsko, Portugalsko (zpráva agentury ACER o monitorování bezpečnosti dodávek za rok 2024).

²² Estonsko, Belgie, Finsko a Švédsko (zpráva agentury ACER o monitorování bezpečnosti dodávek za rok 2024).

²³ K těmto situacím patří například současné výpadky více prvků sítě, přerušení dodávek paliva pro výrobu elektřiny, nižší dostupnost zahraničních nebo místních jaderných elektráren.

²⁴ Německo, Irsko, Itálie a Švédsko (zpráva agentury ACER o monitorování bezpečnosti dodávek za rok 2024).

²⁵ Zpráva agentury ACER o monitorování bezpečnosti dodávek v roce 2021, s. 8.

²⁶ <https://www.acer.europa.eu/public-events/acer-webinar-implementation-eu-methodology-electricity-adequacy-metrics>

²⁷ Důvodem je skutečnost, že členské státy přijaly rozhodnutí na základě řady faktorů týkajících se koncepce průzkumu a zpracování souvisejících výsledků.

Za prvé, návrhy některých kapacitních mechanismů obsahují požadavky, které mohou ztížit účast nových technologií (jako je odezva strany poptávky a ukládání), čímž upevňují stávající skladbu výrobních zdrojů²⁸. K těmto požadavkům patří například: požadavky na dostupnost a restriktivní faktory snížení (tj. procento instalované kapacity jednotky, které charakterizuje její účinnou kapacitu), minimální způsobilé kapacity, požadavky na dlouhodobé dodávky a minimální velikosti nabídek.

Za druhé, v některých kapacitních mechanismech je důležité, aby byl podpořen vstup nových subjektů (např. poskytováním dlouhodobých smluv), což může v praxi trvat delší dobu. Podle zprávy agentury ACER o monitorování bezpečnosti dodávek za rok 2024 jsou hlavními příjemci podpory zavedené společnosti jakožto „tradiční“ poskytovatelé kapacity. Konkrétně jsou od roku 2022 hlavními příjemci kapacitních mechanismů plynové elektrárny, následované kapacitou jaderných a vodních elektráren²⁹. Netradiční poskytovatelé kapacity, kterou představují obnovitelné zdroje, ukládání nebo odezva strany poptávky, mají zároveň malý podíl na kapacitě odměňované kapacitními mechanismy, přestože vykazují pozitivní růstový trend.³⁰ Je však důležité mít na paměti, že je to částečně proto, že kapacitní mechanismy na celém trhu odrážejí skladbu zdrojů elektřiny a většina odměn směřuje ke stávajícím zdrojům na trhu.

Za třetí, kapacitní mechanismy někdy neumožňují účinnou účast přeshraničních zdrojů za stejných podmínek, jaké mají domácí poskytovatelé kapacit, jak to vyžaduje nařízení o elektřině.³¹ S výjimkou polského kapacitního mechanismu se ve zbývajících kapacitních mechanismech na celém trhu očekává zavedení rámce pro přímou přeshraniční účast (Belgie, Francie a Irsko) nebo je tento rámec zjednodušen (Itálie). Podle některých studií³² je to kvůli tomu, že současný rámec pro přeshraniční účast, včetně metodik vypracovaných agenturou ACER, je složitý a obtížně proveditelný. Kromě toho nařízení o elektřině stanoví, že maximální povolenou vstupní kapacitu pro účast v kapacitních mechanismech by měla vypočítat regionální koordinační centra a měla by vycházet z ročních evropských posouzení zdrojové přiměřenosti. Do roku 2023 si členské státy vypočítávaly maximální vstupní kapacitu samy (protože postup výpočtu v regionálních koordinačních centrech nebyl zaveden a nebyly k dispozici výsledky evropského posouzení zdrojové přiměřenosti). V roce 2024 regionální koordinační centra poprvé vypracovala doporučení maximální vstupní kapacity na základě výsledků schváleného evropského posouzení zdrojové přiměřenosti za rok 2023. Síť ENTSO pro elektřinu však v současné době plně posuzuje zdrojovou přiměřenost pouze pro čtyři cílové roky z deseti let uvedených v nařízení o elektřině. Tím vzniká mezera v údajích potřebných pro výpočet maximální vstupní kapacity.

²⁸ Viz zpráva agentury ACER o monitorování trhu za rok 2023 týkající se překážek z hlediska odezvy strany poptávky a mapa smartEN o mechanismech zdrojové přiměřenosti: smarten.eu/wp-content/uploads/2022/01/the-smarten-map-2021-DIGITAL-final.pdf

²⁹ Jejich relativní podíly v roce 2023 činily přibližně 32 %, 24 % a 15 %.

³⁰ Podle zprávy agentury ACER o monitorování bezpečnosti dodávek za rok 2023 představují obnovitelné zdroje jiné než vodní elektrárny pouze 6 GW, tj. 3 % celkové kapacity; odezva strany poptávky představuje 4 GW, zatímco ukládání je v roce 2022 stále na nízké úrovni 300 MW.

³¹ Zpráva agentury ACER o monitorování bezpečnosti dodávek za rok 2023.

³² Menegatti, E., Meeus, L. (2024), FSR Policy Brief: An easy fix to streamline capacity markets: (Politická zpráva o nařízení o zahraničních subvencích: Snadné řešení pro zefektivnění kapacitních trhů): <https://hdl.handle.net/1814/77492>

Za čtvrté, kapacitní mechanismy v různých členských státech uplatňují různorodé sankce, aby motivovaly poskytovatele kapacit k plnění jejich závazků. Stávající sankční režimy v kapacitních mechanismech neposkytují vždy dostatečně vhodné pobídky, které by skutečně zaručily poskytování smluvních služeb³³. Například sankce za zpoždění při budování kapacity nebo za nedostatečnou dostupnost jsou obecně mnohem nižší než hodnota nepokrytého zatížení, která se používá k určení nákladů na nedostatečnou kapacitu a k odůvodnění kapacitních mechanismů.

Nařízení (EU) 2024/1747 (články 19g a 19h) umožňuje členským státům zavést režimy podpory nefosilní flexibility. Vzhledem k tomu, že se cíle těchto režimů flexibility mohou překrývat s cíli kapacitních mechanismů, měla by být zvažena souhra kapacitních mechanismů a opatření flexibility, aby se co nejefektivněji zajistila skladba spolehlivé a flexibilní dekarbonizované kapacity nezbytné pro budoucí energetickou soustavu.

3.4 Veřejné konzultace, transparentnost a hodnocení

Od 1. července 2023 pravidla státní podpory vyžadují, aby členské státy po dobu čtyř až šesti týdnů (v závislosti na rozpočtu režimu) veřejně konzultovaly všechna opatření v oblasti bezpečnosti dodávek, která vyžadují schválení státní podpory³⁴. Tento požadavek byl zaveden (spolu s podobným požadavkem pro dekarbonizační režimy), aby se zajistilo, že zúčastněné strany budou informovány o všech plánovaných opatřeních a budou mít možnost dohlížet na návrh a klíčové parametry plánovaných kapacitních mechanismů financovaných státem a poskytovat k nim podněty. To například umožňuje účastníkům trhu vyjádřit se k požadavkům na předběžnou kvalifikaci a dostupnost kapacity a k sankcím, které, jak je popsáno výše, mohou působit jako překážky účasti určitých zdrojů, snižovat hospodářskou soutěž a zvyšovat náklady. Tyto požadavky však také přidávají vnitrostátním orgánům, které chtějí zavést kapacitní mechanismy, další procesní krok.

3.5 Doba trvání schvalovacího postupu

Členské státy považují³⁵ postup přijímání rozhodnutí o státní podpoře týkajících se kapacitních mechanismů za zdoluhavý. Současný postup schvalování kapacitních mechanismů trvá zpravidla minimálně šest měsíců. Z praxe však vyplývá, že rozhovory s členskými státy před podáním oznámení trvaly zpravidla déle, a to až dva roky. To bylo způsobeno nejen „pilotním“ charakterem prvních postupů podle nových ustanovení nařízení o elektřině (články 20–27), ale také skutečností, že během fáze před podáním oznámení se návrh režimu obvykle teprve vytváří: počáteční nápady jsou stále předmětem diskuse v rámci členského státu a k dokončení podrobného návrhu opatření a zajištění jeho souladu s požadavky právních předpisů EU je obvykle zapotřebí několik kol interních výměn názorů s vnitrostátními zúčastněnými stranami i výměn názorů s útvary Komise.

4. NÁVRHY KOMISE NA ZEFEKTIVNĚNÍ A ZJEDNODUŠENÍ

³³ Zpráva agentury ACER o monitorování bezpečnosti dodávek za rok 2023.

³⁴ Bod 348 [pokynů CEEAG](#).

³⁵ Členské státy byly předběžně konzultovány v červnu 2023, kdy Komise uspořádala dva semináře pro členské státy, a také během Evropského regulačního fóra pro elektřinu konaného v Římě roku 2023.

4.1 Přezkum metodiky agentury ACER pro evropské posouzení zdrojové přiměřenosti

V souladu s čl. 69 odst. 3 nařízení o elektřině Komise na základě této zprávy požádá agenturu ACER o případnou změnu metodiky pro evropské posouzení zdrojové přiměřenosti. V zájmu řešení výše uvedených obtíží souvisejících s metodikou pro evropské posouzení zdrojové přiměřenosti by agentura ACER (ve spolupráci se sítí ENTSO pro elektřinu) měla přezkoumat svou metodiku pro posouzení zdrojové přiměřenosti v Unii a zvážit revizi metodiky pro výpočet ukazatelů přiměřenosti, aby se snížila zátěž členských států při provádění a usnadnilo se harmonizované provádění rámce EU.

Metodika by měla být v řadě oblastí aktualizována a zefektivněna, aby byla zajištěna spolehlivost rámce a jeho snadné provádění zúčastněnými stranami (sítí ENTSO pro elektřinu na úrovni EU a provozovateli přenosových soustav nebo jinými subjekty na vnitrostátní úrovni), přičemž by se měly zohlednit poznatky získané ze zavedené praxe.

Žádost Komise adresovaná agentuře ACER pouze vymezuje rozsah takového zjednodušení metodiky pro evropské posouzení zdrojové přiměřenosti. Je na síti ENTSO pro elektřinu, aby v souladu s článkem 27 nařízení o elektřině předložila agentuře ACER ke schválení podrobné návrhy metodiky.

4.1.1 Rámec scénářů

Podle metodiky pro evropské posouzení zdrojové přiměřenosti (článek 3) by zjištění potíží se zdrojovou přiměřeností mělo být založeno na jednom centrálním referenčním scénáři (s variantami³⁶ zahrnujícími nebo vylučujícími schválené kapacitní mechanismy), zatímco další citlivostní aspekty jsou určeny pouze k posouzení spolehlivosti zjištěné potíže se zdrojovou přiměřeností.

Současný centrální referenční scénář je založen na plnění cílů obsažených ve vnitrostátních plánech v oblasti energetiky a klimatu, které se skládají z politických cílů a úkolů. Vnitrostátní plány v oblasti energetiky a klimatu popisují trajektorie budoucí instalované kapacity (obnovitelné zdroje, ukládání) a poptávky (elektrifikace, energetická účinnost) podle ambiciózních cílů EU. Vnitrostátní plány v oblasti energetiky a klimatu členských států představují nejlepší dostupný plán, který znázorňuje budoucnost energetické soustavy během energetické transformace. Tento scénář však nebere v úvahu, že při provádění opatření popsanych v plánech může dojít ke zpoždění a že tato zpoždění mohou ovlivnit zdrojovou přiměřenost soustavy. Kromě toho se vnitrostátní plány v oblasti energetiky a klimatu aktualizují každých pět let a původní trajektorie se mohou od plánu odchýlovat. Například rozvoj nových zařízení spojených s výrobou elektřiny (např. obnovitelné zdroje energie, jaderná energie), poptávkou po elektřině (např. elektrolýza vodíku)

³⁶ Nařízení (EU) 2024/1747 posílilo úlohu kapacitních mechanismů při řešení problémů se zdrojovou přiměřeností. V důsledku toho se varianta, která zahrnuje schválené kapacitní mechanismy, stává relevantnější než varianta, která tyto mechanismy nezohledňuje. To by mohlo přispět k úsilí o zefektivnění metodiky.

a klíčovou infrastrukturou (vnitrostátní síť, připojení výrobních zařízení, propojení) se může lišit od plánu, pokud jde o složení nebo tempo.

Proto by se mohlo uvažovat o revizi rámce scénářů a zavedení dalšího „scénáře trendů a projekcí“ do metodiky pro zjištění potíží se zdrojovou přiměřeností, který by členské státy mohly použít k odůvodnění zavedení kapacitního mechanismu. Přínosná by byla možnost vzít v úvahu alternativní pohled na budoucnost, např. takový, kdy by se obnovitelné zdroje, jaderná energie nebo úložiště instalovaly jiným tempem a elektrifikace by probíhala jiným tempem.

Tento „scénář trendů a projekcí“, rovněž stanovený pravděpodobnostním způsobem, by byl scénářem, který by zohledňoval skutečný pokrok při plnění vnitrostátních plánů v oblasti energetiky a klimatu členských států. K tomu patří pozorovaný vývoj nabídky i poptávky (s ohledem např. na tempo elektrifikace a energetickou účinnost) a rozvoj sítě, přičemž se bere v úvahu riziko, že v případě některých zemí nebudou cíle a úkoly splněny včas³⁷. Z tohoto důvodu by druhý scénář neměl zahrnovat jiná rizika, aby nedošlo ke zkreslení jeho účelu, kterým je zachycení skutečného tempa energetické transformace. Tento účel rovněž vyžaduje, aby trendy použité ve druhém scénáři nebyly konzervativnější než projekce členských států, včetně již přijatých a provedených politik a opatření. Kromě toho je při tomto rozšíření rámce scénářů nezbytné definovat vhodné srovnávací ukazatele pro vymezení rozdílů mezi centrálními referenčními scénáři; ty také zúčastněným stranám umožní efektivně porovnávat v průběhu let hlavní předpoklady. Další scénář musí pečlivě vyvažovat realismus a konzervatismus, aby se předešlo riziku zvýšení nákladů pro spotřebitele, aniž by to přineslo významné dodatečné výhody.

Z výše uvedených důvodů by měl být další scénář a jeho předpoklady, zejména vycházející z historických údajů³⁸ a současných projekcí³⁹, které se liší od cíle a úkolů předložených členskými státy k zajištění souladu s cíli Unie v oblasti energetiky a klimatu do roku 2030 a jejího cíle klimatické neutrality do roku 2050, podrobeny důkladné veřejné konzultaci. Agentura ACER by měla poskytnout pokyny, jak by měla tato veřejná konzultace probíhat. Referenční skupina zúčastněných stran k desetiletému plánu rozvoje sítě je vybízena, aby vyjádřila své stanovisko k souladu scénářů evropského posouzení zdrojové přiměřenosti s rámcem scénářů desetiletého plánu rozvoje sítě.

Je důležité připomenout, že vnitrostátní regulační orgány budou i nadále hrát roli pro vnitrostátní posuzování zdrojové přiměřenosti, pokud jde o zajišťování toho, aby bylo možné při navrhování kapacitního mechanismu zohlednit konkrétní vývoj zjištěný členskými státy.

4.1.2 Výběr cílových let

Metodika pro evropské posouzení zdrojové přiměřenosti (článek 4.1) vyžaduje modelování každého jednotlivého roku v desetiletém horizontu (na základě požadavku nařízení o elektřině). Výsledky za každý rok jsou důležité pro rozhodování o nezbytnosti kapacitního mechanismu i pro

³⁷ <https://www.eea.europa.eu/themes/climate/trends-and-projections-in-europe>

³⁸ Např.: podle článku 18 nařízení o správě.

³⁹ Včetně projednávaných politik a opatření, které mají reálnou šanci na přijetí.

výpočet maximální vstupní kapacity pro přeshraniční účast v kapacitních mechanismech. Zúčastněné strany (síť ENTSO pro elektřinu) se však při modelování jednotlivých roků z tohoto desetiletého období potýkaly s výpočetními obtížemi. V duchu zjednodušení by model mohl v budoucnu explicitně modelovat omezený počet cílových roků, které jsou zásadní pro rozhodování o kapacitních mechanismech (včetně výpočtu maximální vstupní kapacity), zatímco ostatní cílové roky by bylo možné modelovat extrapolací.

4.1.3 Úloha posouzení ekonomické životaschopnosti

Podle metodiky pro evropské posouzení zdrojové přiměřenosti (článek 6) se při posuzování ekonomické životaschopnosti modelují rozhodnutí o vstupu na trh a o odchodu z trhu. V současné době model evropského posouzení zdrojové přiměřenosti měří ekonomickou životaschopnost zdrojů pomocí přístupu založeného na tzv. „nákladech soustavy“, který minimalizuje celkové náklady soustavy, tj. součet fixních nákladů a celkových provozních nákladů. Takový přístup, který optimalizuje náklady pro celou evropskou soustavu v jediném kroku, vedl ke značným výpočetním omezením a k nesrovnalostem mezi rozhodnutími o vstupu a odchodu kapacity a odhadovanými riziky týkajícími se zdrojové přiměřenosti. Za účelem řešení těchto obav by ekonomická životaschopnost zdrojů měla být založena na přístupu „maximalizace příjmů“, který měří rozdíl mezi očekávanými příjmy a náklady pro každý zdroj kapacity⁴⁰. Někteří provozovatelé přenosových soustav v Evropě jej již uplatňují. Umožňuje rozdělit posouzení ekonomické životaschopnosti na menší, výpočetně méně náročné iterace, je štihlejší (jakožto „iterativní přístup“⁴¹) a lépe modeluje rozhodnutí o vstupu a odchodu kapacity. Metodika pro evropské posouzení zdrojové přiměřenosti by měla obsahovat následný proces, který umožní přímo určit objem, který je třeba objednat pro každou nabídkovou zónu v návaznosti na mezeru ve zdrojové přiměřenosti zjištěnou v modelu. Tento přístup navíc usnadní použití výpočtu kapacity na základě fyzikálních toků, který vhodně odráží přeshraniční obchodní příležitosti a základní přínosy pro blahobyt. Další zjednodušení by se mohlo týkat revize počtu klimatických let modelovaných v pravděpodobnostním posouzení, přičemž by zároveň bylo zajištěno, aby přesně vyjadřovalo potřebu zdrojové přiměřenosti.

V současné době modeluje evropské posouzení zdrojové přiměřenosti investiční chování výpočtem nákladů vstup nových subjektů pomocí dvou klíčových parametrů: vážených průměrných nákladů kapitálu (WACC) a minimální návratnosti (tj. minimální míra návratnosti požadovaná poskytovateli finančních prostředků (akcionáři a/nebo věřiteli) při financování investic do referenční technologie v uvažované zeměpisné oblasti). Některé zúčastněné strany zdůraznily obavy, že posouzení může být potenciálně příliš optimistické, pokud jde o investiční chování, tj. naznačovat, že investoři, kteří se vyhýbají riziku, by nebyli schopni financovat projekt založený na extrémních cenových výkyvech, k nimž dochází v několika hodinách ročně. Zvláštní

⁴⁰ Posouzení ekonomické životaschopnosti by mělo být upraveno tak, aby lépe zachycovalo příjmy relevantní pro nové čisté flexibilní zdroje (včetně příjmů z trhů s podpůrnými službami). Za tímto účelem je velmi důležitá úzká spolupráce s příslušnými zúčastněnými stranami, které rozumí skutečným obchodním modelům těchto technologií.

⁴¹ Ekonomická simulace nasazení vypočítá výnosy a náklady pro různé zdroje, poté se na základě výsledků upraví investice a znovu se provede nasazení, po kterém následuje úprava kapacit atd. až do dosažení rovnováhy na trhu.

pozornost by proto měla být věnována také podmínkám rozhodovacího procesu týkajícího se investic, a to vhodným modelováním neochoty racionálního investora přijmout riziko prostřednictvím minimální návratnosti.

4.1.4 Kapacity mezi zónami

Stávající evropské posouzení zdrojové přiměřenosti (článek 4.7 metodiky pro evropské posouzení zdrojové přiměřenosti) modeluje výměny mezi zónami ze třetích zemí dvěma různými způsoby: i) u soustav, které nejsou vůbec modelovány⁴² (Rusko, Bělorusko), se nepředpokládá žádná výměna mezi zónami; ii) a u soustav, které „nejsou explicitně modelovány“ (Maroko, Moldavsko, Tunisko a Ukrajina)⁴³, musí výměny mezi zónami odrážet tržní podmínky a očekávané provozní postupy (včetně konkrétních dohod o připojení). Předpoklady spojené s těmito výměnami mezi zónami ze třetích zemí by měla síť ENTSO pro elektřinu (pod dohledem agentury ACER) průběžně monitorovat, aby se zohlednila úroveň rizika spojeného s těmito soustavami.

⁴² Tyto soustavy nejsou vůbec modelovány, tj. nepředpokládá se žádná výměna mezi zónami z těchto třetích zemí.

⁴³ Tyto soustavy jsou modelovány jako exogenní nejlepší odhady výměn mezi zónami s modelovanými zónami. Údaje poskytují provozovatelé přenosových soustav, kteří mají přímé propojení s těmito soustavami, a měly by odrážet očekávané tržní podmínky a provozní postupy (včetně konkrétních dohod o připojení).

4.1.5 Dopad opatření obsažených v prováděcích plánech členských států

Metodika pro evropské posouzení zdrojové přiměřenosti (články 3.3 a 5.14) obsahuje požadavek, aby posouzení bylo v souladu s opatřeními a činnostmi definovanými členskými státy v prováděcích plánech podle čl. 20 odst. 3 nařízení o elektřině. V duchu zjednodušení (a v souladu s čl. 23 odst. 5 nařízení o elektřině) by posouzení mohlo v budoucnu – namísto přizpůsobení se opatřením obsaženým v prováděcích plánech členských států – předjímat pravděpodobný dopad opatření obsažených v těchto plánech.

Kromě toho v případě, že je zjištěno nepřímé omezení tvorby velkoobchodních cen podle čl. 10 odst. 4 nařízení o elektřině (a modelováno v evropském posouzení zdrojové přiměřenosti), metodika pro evropské posouzení zdrojové přiměřenosti (článek 3.7) vyžaduje, aby posouzení obsahovalo povinný citlivostní aspekt pro určení, zda nepřímá omezení tvorby cen mohou představovat možné zdroje potíží se zdrojovou přiměřeností. V duchu zjednodušení by se tento citlivostní aspekt mohl stát nepovinným.

4.1.6 Faktory snížení

Metodika pro evropské posouzení zdrojové přiměřenosti (článek 4.4) obsahuje požadavky na dostupnost zdrojů dodávek. Měl by existovat společný názor na definici faktorů snížení pro různé technologie. Tyto faktory snížení by měla síť ENTSO pro elektřinu (pod dohledem agentury ACER) zveřejnit.

4.1.7 Příspěvek odezvy strany poptávky a ukládání

Metodika pro evropské posouzení zdrojové přiměřenosti (články 4.3 a 4.5) obsahuje požadavky na způsob modelování odezvy strany poptávky a ukládání. Provádění evropského posouzení zdrojové přiměřenosti se však dosud nezaměřilo na nefosilní flexibilní technologie. S pokračující energetickou transformací a vývojem jejich obchodního modelu nabývá na významu zpřesnění provádění evropského posouzení zdrojové přiměřenosti, jež směřuje ke zohlednění nefosilních flexibilních zdrojů, a zohlednění všech zdrojů podporovaných v rámci opatření flexibility (např. lepší zohlednění omezení schopnosti zvyšovat a snižovat výrobu nebo odběr v ekonomickém modelu nasazení, lepší zohlednění výnosů z podpůrných služeb⁴⁴ v posouzení ekonomické životaschopnosti, lepší odhad místních zdrojů, např. tepelných čerpadel, pronikání elektromobilů na trh atd.), a evropské posouzení zdrojové přiměřenosti tak může nejen řádně zohlednit příspěvek odezvy strany poptávky a ukládání, ale také poskytnout relevantní vstupní údaje pro posouzení potřeb flexibility, čímž se členské státy vyhnou zdvojení práce.

4.1.8 Transparentnost a interakce se zúčastněnými stranami

Metodika pro evropské posouzení zdrojové přiměřenosti (články 9 a 11) již obsahuje požadavky na transparentnost a interakci se zúčastněnými stranami. Úsilí o zvýšení transparentnosti by mělo pokračovat. Zúčastněné strany a regulační orgány například požadují zveřejnění výsledků

⁴⁴ Metodika pro evropské posouzení zdrojové přiměřenosti (čl. 6 odst. 9 písm. b)) umožňuje zohlednit všechny toky příjmů, včetně příjmů z podpůrných služeb, které mají zásadní význam pro technologie ukládání a odezvu strany poptávky. Toto by mělo být povinné.

evropského posouzení zdrojové přiměřenosti s uvedením rozložení nedodané energie za hodinu. Tyto informace jsou pro členské státy a zúčastněné strany klíčové, aby pochopily, do jaké míry představuje nedostatek vážnou hrozbu pro bezpečnost dodávek, a měly by být zahrnuty do evropského posouzení zdrojové přiměřenosti. Síť ENTSO pro elektřinu by měla (pod dohledem agentury ACER) zveřejnit vstupy (článek 5 metodiky pro evropské posouzení zdrojové přiměřenosti), které nejsou specifické pro jednotlivé členské státy, ale používají se v modelu evropského posouzení zdrojové přiměřenosti jako výchozí hodnoty pro všechny nabídkové zóny (např. ukazatele nákladů na zdroje, faktory snížení).

4.2 Zjednodušení postupu schvalování kapacitních mechanismů Komisí

Před zákonným poskytnutím státní podpory prostřednictvím kapacitního mechanismu je nutné rozhodnutí Komise o schválení. Přijetí rozhodnutí o státní podpoře pro vnitrostátní kapacitní mechanismus vyžaduje posouzení jeho slučitelnosti s požadavky nařízení o elektřině (články 20 až 27) a oddílu 4.8 pokynů CEEAG.

Aby Komise reagovala na obavy členských států a urychlila schvalování kapacitních mechanismů, navrhuje vypracovat *zjednodušený postup státní podpory* pro návrhy kapacitních mechanismů, které se řídí předem definovanými hotovými modely založenými na osvědčených postupech, a u nichž lze proto očekávat, že omezí narušení hospodářské soutěže. Tento zjednodušený postup bude navržen jako součást nového rámce státní podpory uvedeného ve 2. pilíři sdělení Kompas konkurenceschopnosti⁴⁵.

Aby bylo možné provést požadované právní posouzení podle nařízení o elektřině a pravidel státní podpory a poskytnout nezbytné pokyny týkající se obvykle složitých vnitrostátních návrhů, zahrnoval by tento zjednodušený postup nezbytný soubor koncepčních prvků. Ačkoli by ke schválení kapacitního mechanismu bylo i nadále nutné rozhodnutí o státní podpoře, jednání s Komisí by se pro členské státy, které použijí zjednodušený postup, mohla výrazně urychlit.

Navrhovaný zjednodušený postup by se vztahoval na dva nejběžnější návrhy kapacitních mechanismů – jeden pro kapacitní mechanismy s modelem centrálního kupujícího pro celý trh a druhý pro strategické rezervy – a shrnoval by klíčové prvky, které mají členské státy poskytnout ve formě kontrolního seznamu.

Pokud by plánovaný návrh kapacitního mechanismu členského státu odpovídal všem prvkům kontrolního seznamu, Komise by urychleně přijala rozhodnutí o státní podpoře, aniž by bylo nutné o návrhu dále jednat.

Požadavky na tento zjednodušený postup mohou obsahovat následující:

⁴⁵ COM(2025) 30 final ze dne 29. ledna 2025: eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:52025DC0030

- Členské státy mohou použít zjednodušený postup, pokud *se opírají o nejnovější zprávu o evropském posouzení zdrojové přiměřenosti* (schválenou agenturou ACER), aby prokázaly nezbytnost režimu. Jak je uvedeno v bodě 4.1, metodika pro evropské posouzení zdrojové přiměřenosti bude v budoucnu zjednodušena a členským státům bude poskytnuta dodatečná flexibilita při zdůvodňování jejich režimu na základě evropského posouzení zdrojové přiměřenosti.
- Další zjednodušení, které má urychlit proces schvalování kapacitního mechanismu, spočívá v tom, že Komise požádá agenturu ACER o výpočet *referenční hodnoty nepokrytého zatížení* pro všechny členské státy, přičemž se využijí stávající zkušenosti, aby se zvýšila účinnost a posílila soudržnost výpočtu. Agentura ACER by měla rovněž zpřístupnit referenční ukazatele nákladů na úrovni EU, přičemž zohlední stávající studie o nákladech na vstup nových subjektů na trh a nejlepší dostupné ekonomické studie. Tyto referenční hodnoty (které agentura ACER okamžitě zpřístupní) umožní členským státům rychle stanovit své normy spolehlivosti, pokud se rozhodnou zohlednit výpočty agentury ACER.
- Pokud jde o celkový postup schvalování kapacitních mechanismů, členské státy, které ještě nepřijaly svůj prováděcí plán, mohou svůj plán předložit Komisi s dostatečným předstihem před navrhovaným režimem. Členské státy mohou provádět navrhované reformy obsažené v jejich plánu souběžně se zavedením režimu. Členské státy, které již předložily svůj prováděcí plán a obdržely stanovisko Komise, nemusí vydávat nový prováděcí plán.
- A konečně, pokud jde o návrh režimu, měl by být v souladu s nezbytným souborem koncepčních prvků. Komise tyto osvědčené postupy podrobně popíše v rámci návrhu nového rámce státní podpory.

5. ZÁVĚR A DALŠÍ KROKY

Na základě přezkumu postupu týkajícího se žádosti o kapacitní mechanismy podle kapitoly IV nařízení o elektřině dospěla Komise k závěru, že řadu prvků lze zefektivnit a za určitých podmínek lze postup zjednodušit.

Podle čl. 69 odst. 3 nařízení o elektřině předloží Komise do 17. dubna 2025 návrhy na případné zjednodušení postupu posuzování kapacitních mechanismů.

Tento návrh je podrobně popsán v příloze I návrhu sdělení Komise o rámci pro opatření státní podpory na podporu Dohody o čistém průmyslu (rámec státní podpory Dohody o čistém průmyslu). Před přijetím návrhu budou členské státy konzultovány.

Postojem Komise k této zprávě není dotčeno její případné stanovisko ke slučitelnosti jakéhokoli vnitrostátního prováděcího opatření s právem EU.